

Land- en Tuinbouworganisatie Nederland

Postbus 29773, 2502 LT Den Haag
Bezoekadres : Bezuidenhoutseweg 225
2594 AL Den Haag
Bankrekening : 35.76.06.760
Telefoon : 070-3382700
Fax : 070-3382710
E-mail : secretariaat@lto.nl

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

Datum : 6 april 2012
Onderwerp : Input internetconsultatie Omgevingswet
Informatie : Roel Visser (06 - 10 58 72 89, rvisser@ltonoord.nl)

Geachte dames en heren,

Hierbij wil Land- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO Nederland) met het oog op de belangen van de leden, haar zienswijze kenbaar maken op de voorstellen omtrent de nieuwe Omgevingswet, zoals verwoord in de brief "stelselwijziging Omgevingsrecht" welke Minister Schultz van Haegen 9 maart 2012 naar de Tweede Kamer heeft gezonden.

Algemene beoordeling

LTO Nederland ondersteunt de overwegingen die hebben geleid tot het idee om te komen tot een Omgevingswet in de vorm zoals die nu wordt gepresenteerd. Het is ook voor agrarische ondernemers van belang vlot en zonder ellenlange en gestapelde afwegingsprocessen te kunnen anticiperen op ontwikkelingen. We hebben de indruk dat met het beoogde instrumentarium een deel van de frustraties van nu wordt weggenomen. Het moge duidelijk zijn dat de actuele beperkte uitwerking van zaken op onderdelen ruimte laat voor interpretatie en hiermee ook voor vragen en zorgen onzerzijds. Deze zullen verder in deze reactie nadrukkelijk aan de orde komen.

LTO Nederland stelt vast dat met de overgang naar een Omgevingswet een radicale verandering plaats vindt van het organiseren van afwegingen. Dit leidt als het goed is tot meer afwegingruimte, flexibiliteit en integratie van de verschillende beleidsvelden, maar tegelijkertijd is nog onduidelijk wat precies de gevolgen voor de rechtspositie van agrarische ondernemers zullen zijn. Het lijkt ons in dit verband van belang dat een grote mate van zorgvuldigheid wordt betracht bij het vorm en inhoud geven aan de nieuwe rechtsfiguren. Zeker voor die figuren die in de plaats komen van de actuele "de burger bindende" instrumenten moet die zorgvuldigheid tot uiting komen in een vooraf uit te voeren analyse van de gevolgen.

Als het gaat om het stellen van doelen is LTO Nederland van mening dat het terugdringen van administratieve en procedurele lasten ook bij deze actie een belangrijk aandachtspunt moet zijn. Dit betekent onder meer dat er ook op het niveau van vergunningen, de leges omlaag moeten, procedures korter, meer geïntegreerd en minder complex moeten worden .

Praktische gevolgen in kaart brengen

Met de omslag naar een integratie van wetten en beleid wordt ook vergunningverlening voor bedrijven integraal uitgewerkt. Afgezien van de voordelen die dit met zich mee kan brengen, ligt er een gevaar op de loer dat bedrijven bij een simpele verandering in het bedrijf, voor het gehele spectrum van het Omgevingsrecht een beoordeling moet worden uitgevoerd. Onder meer voor dit aspect zou het in de ogen van LTO Nederland goed zijn om een praktijktoets uit te voeren over hoe regels doorwerken, en of op onderdelen de integratie niet leidt tot een zwaardere belasting van vergunning trajecten.

Agrarische sector onderbelicht

Op verschillende momenten wordt gesproken over de kwaliteit van de leefomgeving. In de afwegingen die worden gemaakt rond ontwikkelingen ligt de focus bij termen als veiligheid, gezondheid, kwaliteit van ecosystemen, beschikbaarheid van hulpbronnen en behoud van cultureel erfgoed. Wat in het document echter opvalt is dat sociaaleconomische belangen, in casu de land- en tuinbouw als belangrijke sector niet wordt genoemd. Zeker voor het landelijk gebied wordt de duurzaamheid van de leefomgeving in belangrijke mate bepaald door de continuïteit van de agrarische sector. Het is de agrarische sector die als functie heeft bepaald hoe de omgeving zich heeft ontwikkeld en die binnen Nederland twee derde van de grond beheert.

In de actuele context wordt in de planologie, agrarisch gebied vooral gezien als een ruimte die zich leent om andere functies in te ontwikkelen. Deze lijn lijkt te worden doorgetrokken in de nieuwe Omgevingswet. LTO Nederland vindt dat er een omslag in denken moet plaatsvinden. Land- en tuinbouw is een kernwaarde die in het landelijk gebied een primaire functie vormt . Bij het ontwikkelen van visies en plannen, maar ook bij het beoordelen en sturen van ontwikkelingen zal de agrarische functie als een volwaardig belang moeten worden gezien en betrokken.

Afwegingsruimte laag neerleggen.

LTO Nederland onderschrijft het adagium " Decentraal wat kan, centraal wat moet". Wetende dat gemeenten letterlijk en figuurlijk dicht bij de burger en het gebied staan, achten wij het van belang dat hier de zorg voor de leefomgeving komt te liggen. Praktisch betekent dit dat bij visieontwikkeling, kaders stellen, en het beoordelen van beoogde ontwikkelingen de rol van de gemeente, ook ten aanzien van het landelijk gebied, erkenning behoeft.

In het verlengde van het voorgaande is LTO Nederland voorstander van de gedachte om de verklaring van geen bedenkingen om te zetten in een advies.

Gemeente en Waterschap ook visieplicht

In het bestek van het nieuwe instrumentarium speelt de Omgevingsvisie een cruciale rol. Uiteindelijk is dit het tweede (na de omgevingsverordening) toetsingskader voor ontwikkelingen, maar ook een onderbouwing van integrale strategische keuzes. De Omgevingsvisie geeft hiermee duidelijkheid over de koers die een bestuurslaag wil varen. LTO Nederland is dan ook van mening dat de omgevingsvisie een verplichting zou moeten zijn voor alle bestuursorganen. Dus ook voor Gemeente en Waterschap. Uitgangspunt moet wel zijn dat visies voor hetzelfde gebied op elkaar zijn afgestemd en zo mogelijk geïntegreerd.

Actualisatie gewenst ?

De dynamiek in het landelijk gebied, maar ook de snelheid waarmee innovaties worden geïntroduceerd is groot. Ontwikkelingen volgen elkaar snel op en het is zaak dat ook beleid en regelgeving in staat is om ondernemers te kunnen bedienen. LTO Nederland denkt dat onderzocht moet worden of ook in de nieuwe systematiek “periodiek onderhoud” van het instrumentarium nodig is om innovaties en andere ontwikkelingen goed te kunnen faciliteren.

Omgevingsverordening geen keurslijf

In de huidige Wet Ruimtelijke Ordening kennen we het begrip beheersverordening. Dit is een instrument dat niet veel meer beoogd dan het vastleggen van de bestaande situatie. De beheersverordening wordt dan ook gepresenteerd als iets voor gebieden waar feitelijk geen ontwikkelingen plaatsvinden.

LTO Nederland is van mening dat in de nieuwe constellatie de Omgevingsverordening niet ingevuld moet worden als beheersverordening in de huidige situatie. De Omgevingsverordening moet in onze ogen een inhoud en status krijgen die meer lijkt op het bestemmingsplan dan de beheersverordening conform de Wet Ruimtelijke Ordening. Dus de Omgevingsverordening niet alleen gebruiken voor het vastleggen van bestaand gebruik, maar ook bij recht of na afweging, ruimte bieden voor voorzienbare ontwikkelingen. Positieve consequentie van deze keus is ook dat (vergunning-) procedures rond ontwikkelingen kort gehouden kunnen worden. Zo draagt het ook bij aan de flexibiliteitsgedachte.

Ruimtelijke elementen Natuurwet ook integreren

In de stukken komt naar voren dat de Wet Natuurbescherming voorlopig niet wordt opgenomen in de Omgevingswet. Om te komen tot een integrale benadering is ook LTO Nederland van mening dat de Wet Natuurbescherming, of in ieder geval het ruimtelijk relevante gebieden deel, direct in de Omgevingswet moeten worden geïntegreerd.

MER blijft belasting

In de actuele situatie geldt voor veel (agrarische) ontwikkelingen de plicht om een MER op te stellen. Dit vormt een enorme belasting voor de initiatiefnemers en het proces om te komen tot een afweging. Uit de voorstellen voor een nieuwe Omgevingswet wordt onvoldoende duidelijk welke concrete keuzes worden gemaakt om deze onevenredige belasting substantieel terug te brengen.

Onderzoekslast echt terugdringen

Voor LTO telt de onderzoekslast op thema's als geluid, flora en fauna, archeologie, planschade, enzovoort, die nu geldt voor zich ontwikkelende bedrijven zwaar. In het streven naar minder administratieve en procedurele lasten zou hier in de slag naar een nieuwe Omgevingswet best een accent mogen liggen. In de voorstellen zouden harde criteria moeten worden opgenomen die aanknopingspunten bieden om bepaald onderzoek bij gebrek aan relevantie achterwege te laten.

Begrip “Inrichting” onderzoeken

In de koppeling met Europese regelgeving wordt voorgesteld het begrip “inrichting” los te laten. Voor de agrarische sector, waar zeker in de grondgebonden sector de inrichting slechts een klein deel van het bedrijf omvat, is van belang vooraf een analyse te maken van de juridische consequenties van een en ander, in het bijzonder in de relatie tot de WM en gerelateerde Besluiten.

Open planvorming

De Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening gaan een cruciale rol spelen in het kaderen en toetsen van private ontwikkelingen. Het gaat om documenten die semi direct en direct doorwerken richting burger, boer en tuinder. Hierbij wordt geregeld wat

wel en niet mag, maar vormt het ook een duiding van de bescherming van belangen. Het is van belang dat in de procedures voor de vorming van deze visie en verordening goede mogelijkheden komen voor burger om in de discussie te participeren. Dus inspraak, bezwaar en beroep. In de Omgevingswet lijkt het alsof visies en (beheers)verordeningen vrijwel zonder burgerparticipatie kunnen worden vastgesteld.

Wet plattelandswoning ook integreren.

Op dit moment is een wetswijziging in relatie tot "plattelandswoningen" in ontwikkeling. LTO Nederland is van mening dat deze wet ook in de nieuwe Omgevingswet moet worden geïntegreerd.

WAV en WVG niet zo maar schrappen

In het overzicht van te integreren wetten komt naar voren dat de Wet Ammoniak en Veehouderij (WAV) en de Wet Geurhinder Veehouderij (WGV) worden ingetrokken en de verantwoordelijkheid verschuift naar het decentraal bestuur. Dit voorstel brengt voor de agrarische sector grote zorgen met zich mee. Genoemde wetten zijn ooit tot stand gekomen om onzekerheid weg te nemen en om op jurisprudentie drijvende kaders te vervangen. De kans op het terugvallen naar die situatie is nadrukkelijk aanwezig, hetgeen vanuit zowel de agrarische sector, maatschappelijke organisaties als ook bevoegde gezagen niet als een gewenste ontwikkeling zal worden beschouwd.

Tot slot

LTO Nederland staat in beginsel achter de overwegingen om te komen tot herziening van het complex aan wetten en regels rond het Omgevingsrecht. In de documentatie wordt een veelheid aan voorstellen gedaan, dat onder meer moet leiden tot samenhang, stroomlijning, vereenvoudiging en flexibiliteit. Gesproken wordt over meer afwegingsruimte en mogelijkheden voor "positieve evenredigheid", "programmatische aanpak" en de "experimentenregeling". Dit klinkt goed, maar uiteindelijk moet vanuit het perspectief van het agrarisch bedrijfsleven de nieuwe wetgeving leiden tot substantieel minder lasten (in de meest brede zin van het woord). Alvorens wetgeving wordt bekrachtigd moet in onze ogen dan ook een heldere analyse plaatsvinden van de daadwerkelijk effecten voor het bedrijfsleven.

Voor het overige wil LTO Nederland aangeven dat het vanuit het belang van de agrarische sector waardevol is om nauw betrokken te zijn bij de uitwerking van zaken. Wij gaan er vanuit dat de projectorganisatie mogelijkheden creëert voor een agrarisch inbreng in de discussies.

Wij hopen u hiermee voldoende over onze standpunten te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Ir. M.P. (Thijs) Cuijpers MPA
Directeur LTO Nederland